

Nan Mi'adwan TUDO' Paul Hinadan I Kulintu (2 Corinthians)

¹ Hituwen tudo' ya nalpu i ha'on an hi Paul an pinto' Apu Dios hi apostoles an mangipa'innilah nan inat Jesu Kristu an iphodan ta'u. Hay adwa' an nangitudo' ituwe ya hi ibba ta'u an hi Timothy. Ot hituwey tudo'mi i da'yun i'iba an kimmulug hinah ad Kulintu ya hinadan udum an boblehna ad Akaya.

² Ot hanat malinggop ayu ya minaynayun i da'yu nan homo' Apu Dios an hi Ama ta'u ya nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu.

Hay Alpuwan Di Dinol Hinan Punligatan

³ Munhana ta'u i Apu Dios an hi Aman nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu te hiya ya ongal di homo'na ya hiyay nanongnah bumoddang i dita'u. ⁴ Ya namamah nadan punligatan ta'u te ta'on on nganneh diyen ligat ya hi Apu Dios di bumoddang i dita'u. Ta wan mabalin an boddangan ta'u damdama nadan udum an maligatan. ⁵ Immannung an dita'un kimmulug i Kristu ya ongal di punligatan ta'u an umat i hiya. Mu atbohdi an ongal di boddangan dita'u. ⁶ Ot tee an athidiy ma'ma'at i da'mih ad uwani an gapuh emi bumoddangan i da'yu ta way atonyun mi'tagu i Apu Dios. Ot gapu ta naboddangan ami ya boddangan da'yu damdama ta way atonyun mangitpol hi ligat te na'at i da'mi danaen ligat.

⁷ Ta hiya nan madinol ami an inaynayunyuy pangulugyu an ta'on hi munholholtap ayu an umat i da'mi ya innilamin boddangan da'yu damdaman Apu Dios te athidiy inatnan da'mi.

⁸ Da'yun i'iba, pinhodmin ipa'innila i da'yu nadan hinolholtapmi hi awadanmih nan probinsya hi ad Asia. Te nunhigla ahan an alyonmih on hidiyey atayanmi. ⁹ Mu innila' an manu'eh na'at dadiye i da'mi ya ta wan innilaonmin mangiyukod hi nitaguanmi i Apu Dios an mummahuh nate ta adi ami mundinol hinan abalinanmi. ¹⁰ Ot hiyay nangihwang i da'mi i dadiyen atatakut an emi ot atayan. Ta hiya nan nanongnan madinol ami an hiyay mangih'ihwang i da'mi ¹¹ te innilami an idasadasalan da'mi i da'yu. Ot dakol ayu'en mangidasal ya bokon da'mi ya ammunay maboddangan te ta'on on da'yu ya munhana ayu damdaman Apu Dios te dingngolnay dasalyu.

¹² Hay oha bo ya madinol ami te ma'id ha nomnomnomnommih inatmih adi maphod hi ibbamin tagu an namama i da'yu. Ta adiyu alyon hi nat'on di gapunah emi nuntudtuduwan i da'yu te hay wah nomnommi ya hay emi pangun'unudan hinan ipa'at Apu Dios i da'mi. Ya inatmi datuwe an adi gapuh nan abalinanmi mu gapuh boddang Apu Dios. ¹³ Ya ta'on on tun tudo'min da'yu ya dinadno'mi ta nalakan ma'awatanyu. ¹⁴ Mu ta'on on kittang ni' di ma'awatanyuh ad uwani mu ta wan hitun pumbangngadan nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu ya ongal di pun'amlonganyu an gapu i da'mi an umat hinan pun'amlonganmi an gapu i da'yu.

Hay Umayan Paul Hi Ad Kulintu

¹⁵ Innila' an pinhodyu an umaliya' hina ta hiya nan ninomnom'un umalin mangidungo ni' i da'yu. Ya ahiya' bo mumbangngad ta wan bod-dangan da'yu hi ihamhamadan di pangulugyu.

¹⁶ Te ninomnom'un mundagguh hina ya ahiya' umeh ad Masedonia. Ya ahiya' bo mundagguh hi pumbangngada' ta muntudtuduwa' i da'yu. Ya ta wan da'yu damdamay bumoddang i ha'on hi umaya' hi ad Judea. ¹⁷ Mu gapu ta agge na'at hidiyen ninomnom'u ya alinah alyonyu on hay punnomnom'u ya umat hinan nomnom di tataguh tun luta an adida ipa'annung di ibagada.

¹⁸ Ot hi Apu Dios di mangiyuhuh an adi athidiy a'at'u an adi' alyon hi o ya indani ya imbahho'. Te hi Apu Dios di un'unudo' an ipa'annungnay ibagana.

¹⁹ Ya ta'on on hi Jesu Kristu an Imbabalena an emi ipa'pa'innila i da Silbanus ya hi Timothy nadan inatnan iphodan ta'u ya ma'id ha bahhonan ipa'annungnan namin nadan alyonah atona.

²⁰ Ta hiyay mangipa'annung hinadan imbagan Apu Dios hidin nadne. Ta dadiyey gapunah pangalyan ta'u i Jesu Kristu hi, Hiya peman an hi Apu Dios di mipabaktu. ²¹ Te hi Apu Dios an namto' i dita'uy mangipihamad hi pangulug ta'un Kristu. ²² Te impiddumnan dita'u nan Espirituna ta mangipa'innila an dita'uy tataguna.

Ta hiya nan madinol ta'un umannung an idat Apu Dios an namin nan imbaganan idatnan dita'u.

²³ Manu'eh aggeya' ni' immalihna ya agge' pinhod an mahkitan ayu hi pangihingala' i da'yu.

Hi Apu Dios di mangiyuhuh an immannung hituwen ibaga'. ²⁴ Mu hanat adiyu alyon hi ipapilitmi i da'yuy pinhodmi te innilamin nahamad tuwaliy pangulugyu. Mu hay pohdonmi ya hay bumoddanganmin da'yu ta wan iyal'alanay amlongyun mangunud i Apu Dios.

2

¹ Hay ninomnom'u mo ya udu'dulnay adiya' ni' umalihna ta adi mapidwa din immaliya' an nahkitan ayuh din nangihingala' i da'yu. ² Te onha pahakitan da'yu bo ot nganne mahan mo ha mangipa'amlong i ha'on an da'yu ya abuh han namnamao'. ³ Ta hiya nan namaaggot han tudo'u tee han ipiyali'. Te agge' pinhod an hay umaliya' ya da'yu bon namnamao' an mangipa'amlong i ha'on di mangipahakit hi nomnom'u an gapuh paniga' hinadan nibahon ato'atonyu. Ot hi'on mun'am'amlonga' hi umaliya' hina ya atbohadin ta'on on da'yu ya mun'am'amlong ayu.

⁴ Hidin nuntudo'a' i da'yu ya nunhiglan mahkit di nomnom'u ta hiya nan namaaggon mun'aldad di luwa'. Te agge' pinhod an mahkitan ayu mu pinhod'un innilaonyu an manu'eh nuntudo'a' ya nunhiglay punnomnom'u i da'yu.

Hay E Punlinglingan Hi Numbahulan Di Ibba

⁵ Hinaen ibbayu an adi ahan maphod di inatna ya bokon ha'on ya abuh di binaina te ta'on on da'yun niddumana. Mu adi' punhiglaon di pangali' i diyen inatna ⁶ te ongal moh diyen

nanitilogyun hiya. ⁷ Ot ad uwani ya mahapul an pakawanonyu mohpe an gapu i diyen numbahulana ya inip'iphodanyuot hi hapit. Ta adi minaynayun di ena umukayungan te alina otahan ya hidiyey e a'abakan di nomnomna. ⁸ Ot hanat ipatigoyu an ongal di pamhodyun hiya. ⁹ Manu'eh nuntudo'a' i da'yu ya pinhod'un innilaon hi'on immannung an tinitilogyuh diyen adi maphod di inatna. Ot maphod ta inunudyuy tugun'u ta inatyu. ¹⁰ Ya pinakawanyu'e nimpeh diyen numbahul ya ta'on on ha'on ya pakawano'. Ya innilan Kristu an nan alyo' hi pinakawan'u ya immannung an pinakawan'u an gapu i Kristu ta iphodanyu. ¹¹ Ta wan ma'id ha aton Satanas an mangabak i dita'u te innila ta'uy a'at di pamalbalina.

Nadan E Mangipa'in'innilah A'at Kristu

¹² Hidin immaya' hi ad Troas ya immannung an nundadaan nadan tataguhdi an mangngol hinan e' itudtudu an mipanggep hinan inat Jesu Kristu an iphodan ta'u. ¹³ Mu gapu ta ma'id ha tinigo' i ibba ta'un hi Titus hidi ya hiyay minonomnom i ha'on. Ta hiya nan imbaga' hinadan tataguhdi an tayna' dida. Ot inayun'un umeh ad Masedonia.

¹⁴ Ya ongal di punhanaa' i Apu Dios te gapuh kimmulugan ta'un Kristu ya pangabakon dita'uh nadan mi'buhul i hiya. Ta mabalin an dita'uy e mangipa'in'innilah a'at Kristu ta ay hanan immalimuttamut ha maphod di hunghungnah abobboble. ¹⁵ Te dita'u nan paddungnay pabanglu an idawat Kristu i Apu Dios. Te gapu

i dita'u ya ma'innilaan di tatagu nan a'at Jesu Kristu. Te an namin nadan itudtuduwana ta'u an kumulug onu adi ya paddungnay hunghungon dita'u. ¹⁶ Te dadiyen intudtudu ta'u ya mi'alig hinan pabanglu an mangdat hi itaguwan nadan kumulug. Mu hay panunghung nadan adi kumulug ya ay pumatey hamuyna. Ot nganne i dita'uy abalinana an mangat ituwen tamu? ¹⁷ Manu'eh abalinanmin aton hituwen tamu ya hi Apu Dios di nannag i da'mi. Ya hiya boy manmannigoh nadan ato'atonmi ot adi ami munlayah. Te adi ami umat hinadan udum an hay bo'laonday gapunah eda puntudtuduwana te hay punnomnomdah nan hapit Apu Dios ya ay migattang.

3

Hay Nabakbaktu Mu Nan Tugun An Nidat I Moses

¹ Ma'id ha mapto' ya alyonyuh on namaaggot alyonmih da'miy muntudtudu ta mahapul an waha ipatigomih tudo' i da'yu ya ahi da'mi abuluton an muntuddu ta umat hi aton nadan udum. Ya alinah alyonyuh on mumpa'apya amin da'yuh tudo' ta ipatigomih nadan udum an umayanmi ta wan abuluton da'min dida. ² Mu adi mahapul te da'yu nan paddungnay tudo' an mangipa'innila an immannung nan tamumi. Te gapuh nangabulutanyuh nadan intutudumi ya nahukkatan di pangiyeyu. ³ Ta matigo an da'yu nan paddungnay tudo' an nalpu i Kristu ya da'miy hinnagna hi nangitudo' i da'yu ta paddungnay intudo'mih nomnomyuy a'atna. Ta adi

umat hidin nadne an nadan batuy nitud'an nan tugun Apu Dios. Ya bokon bo tintay nanudo'mi te nan Espiritun nan nahamad an Dios.

⁴ Manu'eh ibagamih tuwe ya madinol ami an abuluton Apu Dios nan tamumi te hi Kristuy alpuwan di abalinanmi. ⁵ Ot adimi alyon hi abalinanmih tuwen tamu. Te onha da'mi ot atonmi ya adimi abalinan. Mu hi Apu Dios di nangdat hi abalinanmi ⁶ ta hiya nan mabalin an emi ipa'innila nan balu an tugun an adi umat hidin tugun an nitudo' hidin hopapna. Te hidiyen tugun ya on hay a'at di bahul an mangihi"an i dita'u i Apu Dios hi ingganay ipa'innilana. Mu nan ipa'innilan nan Espiritun Apu Dios ya hidiye nan alpuwan di pi'taguwan i hiyah munnananong.

⁷ Manu te hidin nangdatan Apu Dios i Moses hinan tugunan impitudo'nah nan batu ya nipatigoy anabaktuna. Ta hiya nan hay angah Moses ya nunhiglan humili ta hiya nan hidin inyenah nadan ibbamin Judyu ya adi mabalin hi itigodan hiya an ta'on on mun'ama" id nan humili. Ot at'ehdiy na'at hidin nidatan nan tugun an mangipa'innilah adusaan di tatagu ⁸ ot iyal'alana mo ahan di anabaktun nan balun ipa'innilan nan Espirituna. ⁹ Te nan tugun an nangipa'innilah adusaan di tatagu hi'onda adi unudon ya nabaktu. Ot namamay anabaktun nan balun tugun an mangipa'innilah pangibilangan Apu Dios i dita'u hi maphod. ¹⁰ Ta napog-pog moy anabaktun nan namangulun tugun ta nahukkatan i han na'abbaktu an balu an tugun. ¹¹ Ot at'ehdin ta'on on nan tugun an mapogpog ya

nipatigoy anabaktuna ya namama moy anabaktun nan balu an tugun an adi mapogpog.

¹² Madinol ami an hituwen emi itudtudu ya na'abbaktu an adi mapogpog ta hiya nan adi ami bumain an e mangitanudtudu. ¹³ Ta adi umat hidin inat Moses an nunhu'yung ta wan adi tigon nadan ibbanan tinanud Israel nan humilin angahna an ta'on on hidin mun'ama"id nan humili. ¹⁴ Hay punnomnom di tatagu ya ay nahophopan te adida ma'awatan nan pohdon Apu Dios hi atonda. Ta ingganah ad uwani ya ta'on onda bahaon nan namangulun tugun Apu Dios ya adida ma'awatan di ibalinana. Mu hanadan kumulug i Kristu ya mabalin an ma'awatanda nan pohdon Apu Dios hi atonda. ¹⁵ Mu nadan'en udum ya ta'on on hi ad uwani an bahabahaonda nan intudo' Moses ya ay damdama nahophopan di punnomnomda te adida nimpe ma'awatan. ¹⁶ Mu hay impitudo' Apu Dios ya alyonay, Hi'on kumulug nadan tatagu hinan Ap'apu ta'u ya ma'aan nan ay nihophop hi nomnomda.

¹⁷ Ya hidiyen alyonah Ap'apu ta'u ya nan Espiritun Apu Dios. Te hiya'ey middum hinan nitaguwan ta'u ya adi mo mahapul an idinol hinan pangunudan hinan tugun Moses. ¹⁸ Ta hiya nan matigo i dita'un kimmulug nan anabaktun nan Ap'apu ta'u an agge nahophopan. Te nan Ap'apu ta'u an nan Espiritun Apu Dios ya inaynayunan hukkatan di a'at ta'u ta lo'tat ya waday ipaddungan ta'uh nan a'atna ta wan iyal'alan an ma'attigoy anabaktuna.

4

Nan Abalanan Apu Dios Ya Mipatigoh Nan Tagun Puntamuwona

¹ Maphod ta hi Apu Dios di nannag i da'mi ta emi itudtuduh naen balu an tugun. Ta hiya nan waday tulidmi an mangat ituwen tamu an ta'on on waday punligatanmi. ² Ya ma"i'd ha nomnomnomonmin mangat hinadan umipabain. Ta ma"i'd ha hina'ulmi ya aggemi inudman hi layah nan hapit Apu Dios. Mu ihamadmin mangitudduh nan hapit Apu Dios ta wan innilaon nadan mangngol an immannung an hi Apu Dios di nalpuwan nadan ituddumi. Ot ma"i'd ha iyaguhmi te tigtiggon Apu Dios nadan ato'atonmi. ³ Mu wadaday tatagun ay nahophopan di punnomnomda an adida abuluton nadan itudtudumin inat Jesu Kristu an iphodan ta'u ta hiya nan madadagda. ⁴ Te hi Satanas an ap'apun di adi kumulug ya pad-dungnay hinophopanay punnomnomda te adina pohdon an innilaonda hidiyen inat Jesu Kristu an iphodanda ya nan anabaktuna an nipaddung i Apu Dios. ⁵ Ot bokon hay amaphodmiy emi ipa'in'innila te nan Ap'apu an hi Jesu Kristu. Da'mi'e ya on ami baal ya abuh an bumoddang an mangipa'innila i da'yuh nan a'at Jesu Kristu. ⁶ Te hi Apu Dios di himmapit hidin hopapna ot mawaday patal hinan munhihillong ya hiya boy namatal hi nomnom ta'u ta ipa'innilana i dita'uy anabaktuna an nipatigoh nan a'at Kristu.

⁷ Ot da'min muntudtudu ya umat amih nan pito' an banga an ammuna nan nittu i da'mi hi na'ballol. Ta hiya nan ma"i'd ha atonmin mangalih da'miy nalpuwan nan abalinanmi te on hi Apu Dios an ma"i'd ha nihippatan di abalinanay nalpuwana. ⁸ Ta hiya nan ta'on on dakol di punligatanmih nan emi puntudtuduwan ya adimi idinong an e muntudtudu. Ya hinuddum on aggemi innilay atonmi mu wada damdamay dinolmi. ⁹ Ya dakolday mamalpaligat i da'mi mu agge da'mi inwalong i Apu Dios. Te ta'on on ay da'mi patapatayon mu gapuh boddang Apu Dios ya matagu ami aya. ¹⁰ Ta athi'athidi an amod on da'mi patayon an umat hidin inatda i Jesus. Mu ta'on ta wan gapuh nan ma'at hitun nitaguwanmi ya mipa'innila an hi Jesus ya timmagu ta hiyay mangipappapto' i da'mi. ¹¹ Ya ta'on on athitun ay ami matemateh pangatdah ad uwanin atagumi an gapuh emi pangatan hinan ipatamun Jesus mu ta mipatigon wadah Jesus an bumoddang i da'mi. ¹² Ot hiya nan ta'on on athitun amod on ami mateh pangatdan da'mi an gapuh emi puntudtuduwan mu ta hay pumbalinana ya waday pi'taguwanyuh munnananong.

¹³ Ta umat hinan nitudo' an hapit Apu Dios an alyonay, Kimmuluga' i Apu Dios ot hiya nan pohdo' an e ipa'innilah udum nan kinulug'u. Ot athidin da'mi an gapu ta kimmulug ami ya pohdonmi damdaman e ipa'in'innilah nadan ibbami. ¹⁴ Te madinol ami an hi Apu Dios an nummahuh nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu ya mahuwan dita'u damdaman kimmulug i hiya ya in'uyug dita'un hiya hi awadan Apu Dios.

15 Ya an namin datuwen ma'ma'at i da'mi ya iphodanyu. Ta wan dumakol ayun dumakol an manginnilah nan homo' Apu Dios ta ma'udman ta'un munhana i hiya ya mundayaw i hiya. 16 Ta hiyah tuwe nan adi ami mangmanghop an e muntuddu. Ta ta'on on athitun kumapuy an kumapuy di adolmi mu ta nan a'at di pangu-lugmin Jesu Kristu ya mihamad an mihamad. 17 Ya hay punnomnommi ya manghan hituwen pumpaligatanmi te na'omtang han a'atana. Mu hay pumbalanan datuwen ligatmi ya nan ma'id ha nipaddungana an emi ipabaktuwan i Apu Dios hi inggana. 18 Ta hiya nan bokon datuwen matigoh tun lutay nomnomnomonmi te nadan wah ad abunyan an adi matigo. Te an namin nadan wahtun luta an matigo ya mapogpogda mu nadan wah ad abunyan an adi ta'u matigoh ad uwani ya ma'id ha apogpoganda.

5

Udu'dul Nan E Pi'hituwan I Apu Dios

1 Innila ta'u an madadag'e mo tun adol ta'u an hidiye nan ay allung tun nitaguwan ta'uh tun luta ya hukkatan Apu Dios hinan adi madadag an punhituwan ta'uh ad abunyan hi inggana. 2 Gapu ta ongal di punligatan ta'uh ad uwani ya hiya nan aptuwan ta'uy e ahukkatan tun adol ta'u hinan nahamad an adol hi ad abunyan. 3 Te wa'et nate ta'u ya bokon ammunay linnawa ta'un e munhituh ad abunyan te ma'adolan ta'u. 4 Ta hiya nan aptuwan ta'u nimpey ena a'atan hi ad uwanin maligatan ta'uh tun luta. Mu

hanat bokon hay atayan ta'uy aptuwan ta'u ta hanan ahukkatan di adol ta'uh nan nahamad an adol di gamgaman ta'u. ⁵ Ya hanat hi Apu Dios di mangidadaan i dita'u ta mabalin an ma'at datuwe. Ya impiddumnan dita'u nan Espirituna ta hiya nan madinol ta'u an umannung an ma'at.

⁶ Ot hanat nanongnan madinol ta'u. Ya mahapul an innila ta'u an adi ta'u mabalin an umeh ad abunyan hi'on matagu ta'u ni' an wada ta'u ituwen adol ta'u. ⁷ Ta hiya nan mahapul di pangulug ta'u i Apu Dios ituwen pi'taguwan ta'u ta ta'on on agge ta'u tinigo dadiyen ahi ma'at ya patiyon ta'u. ⁸ Ot hanat madinol ta'u nimpe ta pa'udu'dulon ta'un taynan tun adol ta'uh ad uwani ta nan Ap'apu ta'uh ad abunyan di e ta'u pi'hituwan. ⁹ Mu hanat ha ahan di nomnomon ta'u ya hay e ta'u pangipa'amlongan hinan Ap'apu ta'u an ta'on on wahtu ta'uh tun luta onu hi ad abunyan. ¹⁰ Te udum hi algo ya ume ta'un namin hi awadan Kristu ta humalyaon dita'u ta midat i dita'u nan gungguna ta'u an miyunnudan hinadan ina'inat ta'uh tun luta.

Hay Nipatigan Nan Homo' Apu Dios

¹¹ Gapu ta innilami an mahapul an mawaday takut ta'u an adi kumulug i Apu Dios ya hiya nan adi ami mangmanghop an e mangipa'innilah nan hapitna hinadan tatagu. Ot innilan Apu Dios hituwen a'atmi ya hanat ta'on on da'yu ya na'innilaanyuy a'atmi. ¹² Ta adiyu alyon di hay adolmiy ipabaktumi i naen inalimi. Te manu'eh pohdo' an ma'awatanyuy a'atmi ya ta wan adi da'mi ibain. Ta wadada'e nadan mumbaktu an

gapu ta alyon di tataguy nala'ingda ya waday abalinanda ya innilayuy pambalyu i dida. Te bokon hanan mipatpatigon pangat ya abuh di nabalol te ta'on on nan wah nomnom. ¹³ Te hay pangalin di udum ya nabongang ami ot ta'on mu ta adayawan Apu Dios. Mu maphod'ey alyondah a'atmi ya iphodanyu. ¹⁴ Te nan ongal an pamhod Kristu i dita'uy nangipahlu i da'mi an e muntudtuduh nadan tatagu te ma'id ha punduwaduwaanmih nangiyatayan Kristu hi bahul ta'un namin. Ot ta'on on ohah Kristu an nate mu an namin ta'u ya paddungnay ni'yate ta'un hiya. ¹⁵ Ya manu'eh inyatenan namin di bahul di tagu ya ta wan mabalin an hinan atagu ta'u ya bokon hanan pun'amlongan ta'uy nomnomnomon ta'u ta hanaot an namahuwan nan nangiyaten dita'uy pa'amlongon ta'u.

¹⁶ Ta hiya nan dita'u ya bokon mo nan niyatan di ohan taguh tun lutay pangibilangan ta'un hiya an ta'on on athidi ni' di punnomnom ta'u i Kristu. Mu maphod ta ad uwani ya adi mo athidiy punnomnom ta'u. ¹⁷ Ot nomnomnomon ta'u an nan kumulug i Kristu ya pumbalinon Apu Dios hi balun tagu. Ta mahukkatan moh balu nan a'at ta'u tuwali. ¹⁸ Hi Apu Dios di nangat i nae te hiyay nannag i Kristu ta inyatenay bahul ta'u ta wan ihayyup dita'u i Amana. Ot dita'un kimmulug di nangiyukodanan e mangipa'innilah nadan tatagu hi'on nganney atonda an mihayyup i Kristu. ¹⁹ Te hinnagnah Kristu ta way atonan mamakawan hi bahul di tatagu ta wan mihayyupdan hiya. Ta nan tagun mangidinol hi nitaguwanan hiya ya maphod di pi'hayyupana

mon hiya. Ot hiyah naey inyukodnah e ta'u ipa'innilah tatagu.

²⁰ Ot hiya nan wada amin hinnag Kristu an e mangibagbagah nadan pinhodnan ibagami mu paddungnay hi Apu Dios di humapit i da'yu. Te pohdona ahan an abulutonyuh Kristu ta wan mihayyup ayun hiya. ²¹ Te ta'on on ma'id ha bahul Kristu ya hiyay paddungnay nangipapahonan Apu Dios hinadan bahul ta'u ta hiyay nangiyate. Ta abuluton ta'u'eh Kristu ya dita'uy mangipatigoh amaphod Apu Dios.

6

¹ Ot da'min mi'tamu i Apu Dios hinan tamunah tun luta ya ibagami an hanat waday balolna i da'yu nan homo' Apu Dios. ² Te alyonay, Hidin mumbaga ayu i ha'on ya indat'u nan dinawatyu. Ya hidin numpahmo' ayu ya binoddangan da'yu ta nihwang ayu.

Ot nomnomnomonyu an hi ad uwanih diyen imbaganan pamoddanganah nadan mumpaboddang ya pangihwanganah nadan mumpahmo' i hiya.

³ Ta hiya nan da'min muntudtudu ya mahapul an halipodpodonmi ta ma'id ha atonmi hi gumalat hi adi kumulugan di tatagu i Kristu ya ma'id ha lummuh pamihulandah nan tamun inyukod Apu Dios i da'mi. ⁴ Te pohdonmin ipatigo an immannung an baal da'min Apu Dios an ta'on on nganney ma'at i da'mi. Ta hiya nan itpolmi nadan dakol an punligatanmi ⁵ te agaggaon nadhuwan da'mih nadan dakol an

tatagu on hinanoplat da'mi ya imbalud da'mi. Ya initpo'itpolmiy inagangmi ya natukatukal ami te ta'on on hilong on muntamu ami.

⁶ Mu ta'on on athidi ya inanu'anusanmi damdama te nomnomnomonmi nan pohdon Apu Dios an ipa'at i da'mi ya ta wan mipatigo an nid-dum nan Espiritun Apu Dios i da'mi. Ta ma'ule ami ya ongal di pamhodmih nadan ibbami. ⁷ Ta mipatigo an immannung nan emi itudtudu an gapuh nan ongal an abalanan Apu Dios. Ya hay pangabakmih nadan adi matigon binuhul Apu Dios ya nadan nipto' an pangatmi.

⁸ Ya hinuddum ya pemanan da'mih nadan tatagu mu wadada damdamay mamihul i da'mi. Ya wadaday mangalih maphod di pangatmi mu wadada boy mangalih ma'layah ami an ta'on on immannung nan ibagbagami. ⁹ Ya wadada boy mangali hi ma'id ha hilibimi. Mu nadan udum ya haphapitonday amaphod di tamumi ta hiya nan nundongol. Ya abigabigat on ay ami tayya mate mu ta'on on athidi ya matagu ami aya tee. ¹⁰ Ya nanongnan waday amlongmi an ta'on on munholholtap ami. Ya ta'on on nawotwot ami mu dakolday impakadanganmiy pangulugda te gapuh nangabulutandah nan intudtudumi ya nidattandah nan munnananong an pi'taguwan. Ya athidi bon ta'on on ma'ma'idan amih ad uwani mu wada i da'mi nan nahamad an itaguwan.

¹¹ Ot an namin datuwen na'at i da'mi ya mabalin an ibagamin da'yu te ibilang da'yun i Kulintu hi imbabale'. ¹² Mu ma'id ha mapto' ya adi athinay punnomnomyun da'mi.

13 Athinay pangali' i da'yu te ibilang da'yu nimpeh i'imbabale'. Ot hanat ibilang da'mi damdamah a'ammodyu.

Hay Adi Pangiyunnudan Hinan Pangat Nadan Agge Kimmulug

14 Hanat adi ayu mi'yoh'ohhah nadan agge kimmulug. Te undan mabalin hi mun'uddum nan maphod hinan adi maphod ya nan hilong hinan mapatal? 15 Ot athidi bo i da Kristu i Satanas an adi mabalin hi mun'unnudanda. Ta athidi bo i dita'un kimmulug hinadan agge kimmulug an agge numpaddung di pangat ta'u te adi mun'unnud di pangat ya punnomnom ta'u. 16 Ya atbohadin adi mabalin hi iyeyuh nan Templo nadan bulul onu nadan udum an dayawon di udum an tatagu. Ta athidi i dita'un kimmulug te hantun adol ta'uy Templon Apu Dios. Te hay impitudo' Apu Dios ya alyonay, Midduma' i dida ta diday punhituwa' ta wan ha"on an Dios hi dayawonda ya diday tatagu'.

17 Ta hiyah naey pangalyan nan Ap'apu ta'uy, Mahapul an umaan ayuh awadan nadan agge kimmulug ta mihiwwe ayu i dida ta adiyu goton an mangat hi adi maphod ta way ato' an mangabulut i da'yu. 18 Ta ha"on di hi Amayu ya da'yuy pun'imbabale'. Ha"on an ongal di abalananan Dios di mangalin tuwe.

7

¹ Da'yun i'iba, danaey imbagan Apu Dios hi ma'at i dita'u. Ot hanat idinong ta'u nadan adi maphod an pangat ya punnomnom ta'u. Ta hi Apu Dios moy un'unudon ta'u ta miyappit ta'un hiya.

Hay Nangipa'amlongan Nadan I Kulintu I Paul

² Hay dawatonmi i da'yuhna ya hanat waday naminhodyun da'mi ot ma"i'd ha numbahulanmi i da'yu ya ma"i'd ha inatmih adi maphod ya ma"i'd ha hina'ulmi i da'yu. ³ Ya ta'on on athituy pangali' mu bokon'u bungot i da'yu te innilayu an ongal di naminhod'un da'yu. ⁴ Mu innila' an nahamad di pangulugyu ta hiya nan nundinola' an e nangibagbagah nadan ibba ta'u i naen a'at di pangulugyu. Ta ta'on on dakol di ligat hi holholtaponmi mu ongal di pun'amlonganmi an gapu i da'yu.

⁵ Ta'on on hidin dimmatnganmih tun ad Masedonia ya ma"i'd ha linggop di punnomnommi te ta'on on danay umayanmi on dakol di punligatanmi. Te dakol di humihiwon da'mi. Ya atbohdin iyaguhmiy eyu pangiwalongan hi pangulugyu. ⁶ Mu hi Apu Dios an mangipadinol hinadan minomnoman di nun'alubyag i da'mi hi dimmatngan Titus hitu. ⁷ Mu bokon hay dimmatngana ya abuh di immamlonganmi te ta'on on nadan inuhuhnan maphod an inatyun hiya. Ya imbaganana bo an alyonyu anuy pinhodyun umaliya' hina.

Mu hay nangipa'amlong ahan i da'mi ya nan imbaganan nuntutuyuwanyuh nadan adi

maphod an inatyu ya hay nangun'unudanyuh nan intudo'min da'yu. ⁸ Te innila' an nahakitan ayuh din tudo"un da'yu mu ta'on on ha'on ya mahkit di nomnom'u ni' mu adiya' muntutuyu i diyen inat'u te innila' an adi madne ya nom-nomonyun iphodanyuh diyen nangali' i da'yu. ⁹ Ot innila' an gapu i diyen nahkitan di punnom-nomyu ya hidiyey nuntutuyuwanyuh nan nibah-hawanyu. Ya mun'am'amlonga' te hiyah diyey pinhod Apu Dios an ma'at ta hiya nan maphod di numbalinan nan tudo"un da'yu. ¹⁰ Te nan tagun mahkitan ya inabulutnay numbahulana i Apu Dios ta muntutuyu ya hiyay mi'tagu i Apu Dios hi munnananong ta ma"id ha puntutuyuwana pidwana. Mu nan tagun mahkitan mu adina abuluton nadan numbahulana ta adina itutuyu ya mihi"an i Apu Dios hi atayana. ¹¹ Mu nomnomnomonyu an nali'nayuy inat Apu Dios an nangipaphod i da'yu an gapu i diyen nahkitanyu. Te hidiyey nihamadan di pangulugyu te nuntutuyu ayuh nadan adi maphod an inatyu ot adiyu pi'hayupon hidiyen numbahul hinan a'am'amunganyu te tumakut ayuh pundusaan Apu Dios i da'yu. Ta impatigoyuy aggeyu namin-hodan hinan adi maphod an pangat. Ta hiya nan pohdonyu mohpen umaliya' hina. ¹² Hay nuntudo'a' ya bokon hanadan ibbayun numbahul ya abuh te ta'on on da'yu ta way aton Apu Dios an mangipatigo i da'yuh nan ongal an pamhodyu i da'mi. ¹³ Ta hinaen inatyuy nangipa'amlong ahan i da'mi. Ya atbohadin nunhiglay amlongmih nanguhuhan Titus hinan inatyun nangapngan hiya. ¹⁴ Te hidin aggena immaliyan hina ya

imbaga' i hiya an ongal di dinol'un da'yu. Ya maphod ta tinigona an immannung nan inali' i hiya an a'atyu. ¹⁵ Ta teen ad uwani ya namaman ongal di punnomnom Titus i da'yu te adina linglingon di ana'na'unnudyu ya hay nangapngaanyu ya nangipapto'anyun hiya. ¹⁶ Ya ta'on on ha'on ya ongal di pun'amlonga' i da'yu.

8

Hay Pangdatan Nadan Kimmulug Hinan Ibod-dangda

¹ Pohdonmi bon ipa'innilan da'yun i'iba di a'at di pangipappapto' Apu Dios hinadan kimmulug hituh ad Masedonia. ² Te ta'on on dakol di punligatanda ya nanongna damdaman mun'am'amlongda. Ya ta'on on na'awwotwotda ya dakol di indatdah iboddangda. ³ Ya hay innila' ya nahuluk di indatda mu hanan namnamaonmin idatda. Ya hidiye'e ya dida eh'ay ud nomnom an mangidat ⁴ te dida tuwaliy nangibaga i da'mi an ongal di naminhodda an bumoddang hinadan kimmulug i Apu Dios hi ad Jerusalem. ⁵ Ya nahuluk nimpey indatda mu hanan namnamaonmin idatda. Mu hay namanguluh inatda ya inyukodday nitaguwanda i Apu Dios. Ya imbagada an bumoddangda i da'mi te innilada an hidiyey pinhod Apu Dios hi atonda.

⁶ Imbagami tee i Titus ta mumbangngad hinah awadanyu ta boddangan da'yu hinan maphod an inhipunyu hidin awadanahna an hidiye nan eyu pun'amungan hinadan iboddangyu. ⁷ Te innila'

an ongal di abalinanyu ya dakol di innilayuh nadan tugun Jesus ta nahamad di pangulugyu ya ongal boy abalinanyun muntudtudu. Ya atbohadin ongal di naminhodyun mangat hinadan ipatamuna ya atbohadin innilami an ongal di naminhodyun da'mi. Mu maphodot boh on ongal di naminhodyun mangdat hi iboddangyuh nadan ibbayu. ⁸ Mu adi gapu ta inali' hinae ya mapilitan ayun mangdat hi iboddangyu. Te manu'eh impa'innila' i da'yuy inat nadan udum an ibba ta'u ya ta wan pangiyunnudanyu ta panginnilaanyuh on immannung an waday pamhodyuh ibbayu. ⁹ Ot innila ta'u an gapuh homo' Apu ta'un hi Jesu Kristu i dita'u ya ta'on on kakaddangyanan ya tinaynanah diyen kinadangyana ta immalih tun luta ta gapuh nan inatna ya mabalin an mawadan dita'u nan nabalol hi itaguwan ta'u.

¹⁰ Ot hanat inaynayunyu nan maphod an inhipunyun inat hi tawonadi. Da'yuy naman-gulun nunnomnom an nun'amung hi iboddangyu. Ya hanat nanongnan ongal di naminhodyun mangdat. ¹¹ Ta inaynayunyu naen inhipunyu an ongal di naminhodyun mangidat an miyunnudan hinan abalinanyun idat. ¹² Te hay pohdon Apu Dios ya nan naminhod ta'un mangdat hinan abalinan ta'un idat an bokon hanan adi ta'u abalinan an idat. ¹³ Mu adi' alyon boy idatyuy iboddangyuh nadan ibbayu ta diday umudu'dul ya da'yuy maligatan te hay maphod ya mumpapaddung ayu an ma'id ha maligatan. ¹⁴ Ot gapu ta da'yuy waday abalinanah ad uwani ya maphod on boddanganyu nadan maligatan.

Ta alina'eh udum hi algo ya da'yu damdamay maligatan ya diday wada ya boddangan da'yu damdaman dida ta wan mumpapaddung ayu nimpen ma'id ha maligatan. ¹⁵ Ta umat hidin na'at hinadan a'ammod ta'uh din awadandah nan agge naboblayan an hay impitudo' Apu Dios ya alyonay, Nan tagun dakol di pinanuhna ya hiyah diyen agge nahawwalan ya nan oh'ohhay pinanuhna ya agge bo damdama nakulangan.

Hay Nannagandah Nadan E Bumoddang Hinadan Kimmulug Hi Ad Kulintu

¹⁶ Ongal di punhanaa' i Apu Dios ta indatnay naminhod Titus an umat hi naminhod'u an bumoddang i da'yu. ¹⁷ Te inabulutnan umalihna mu adi gapuh nangibagaanmin hiya te on hiya eh'ay ud nomnom te ongal damdamay naminhodnan manigon da'yu. ¹⁸ Ya pi'yaliyonmin hiya nan ohan hi ibba ta'u an pohpohdon damdaman di kimmulug hi abobboble te mapmaphod di atonan mangipa'innilah nan inat Jesu Kristu an iphodan ta'u. ¹⁹ Ya hiya boy pinto' nadan kimmulug hi mi'yuyug i da'min mangiyeh nan miboddang hinadan ibba ta'uh ad Jerusalem. Ta wan gapu i diyen atonmi ya hi Apu Dios di midayaw ya ta wan ipatigomi an ongal di naminhodmin bumoddang. ²⁰ Ya halipodpodonmi ta ma'id ha apihulanmi an gapu ituwen pihhun na'amung. ²¹ Te pinhodmin ipa'amlong hi Apu Dios ituwen atonmi ya ta wan tigon di tatagu an maphod di pangatmi.

²² Ya hay pi'uyugmi bo i da Titus ya nan ohan hi ibba ta'u an innilamin mahlun mangat hinan ipatamun Apu Dios te hiyay ina'inatna. Ya gapuh dinolnan da'yu ya namaman ongal di naminhodnan bumoddang i da'yu. ²³ Ya hi Titus e ya innilayun hiyay nun'ibba'ibba' an nuntutudu i da'yu. Ya nada'en duwan mi'uyug i hiya ya mapmaphod boy pangatda te gapun dida ya dayawon di tataguh Kristu. Ta hiya nan diday pinto' nadan kimmulug hi mi'yalihna. ²⁴ Ot hanat maphod di ipatigoyun didah tun umaliyanda ta wan innilaon nadan ibba ta'un nannag i dida an immannung an ongal di pamhodyuh ibbayu an miyunnudan hinan imbagamin dida.

9

Hay Pangidadaan Hi Iboddang Hi Ibban Kimmulug

¹ Adi mahapul an ibaga' di eyu pun'amungan hinadan iboddangyuh nadan tatagun Apu Dios hi ad Judea ² te innila' an pohdonyu tuwalin bumoddang. Ta hiya nan imbagabaga' hinadan ibba ta'uh ad Masedonia an da'yun i'ibahna hi ad Akaya ya ongal di naminhodyun bumoddang an nihipun tuwalih tawonadi. Ta hiya nan ta'on on dida ya umamohda ta dakolday naminhod an mangdat hi iboddangda. ³ Ot teen honago' datuwen tulun i'iba ta'u ta umalidan bumoddang i da'yu an mun'amung hinadan idatyu ta midadaan. Ta wan tigon datuwe nimpe an imman-nung nan imbagabaga' an a'atyu. ⁴ Te ha"on di

bumain hi'on adi midadaan hitun umaliyanmih nadan i'iba ta'un i Masedonia. Ya ta'on on da'yu ya mibabain ayu. ⁵ Ta hiya nan ninom-nom'un udu'dulnay mamanguludan umalihna datuwen i'iba ta'u ta boddangan da'yu nimpen e mun'amung hinan imbagayun iboddangyu. Ta hitun umaliyanmi ya nidadaan ta atigana an on tuwali nalpuh nomnomyun bumoddang an ma"i'd ha namilit i da'yu.

⁶ Ot hinan pangdatanyu ya hanat nomnom-nomyu nan ni'alig an alyonay, Hanan tagun oh'ohhay ihokna ya oh'ohha boy apitona. Mu nan tagun dakol di ihokna ya dakol damdamay apitona.

⁷ Ot hay maphod ya way ohaon ukod i hiya an munnomnom hinan pohdonan idat ta adi mapilitan onu munduwaduwan mangdat. Te hay pohdon Apu Dios ya nan tagun waday amlongnan mangdat hinan pohdonan idat. ⁸ Ot hi Apu Dios ya ongal di abalinanan mangdat hinadan mahapul ta'u. Ya adi ammuna nadan mahapul ta'un idatna te hawwalana ta mabalin an waday iboddang ta'uh nadan ibba ta'u. ⁹ Te hay nitudo' hinan hapit Apu Dios ya alyonay, Ongal di iboddangnah nadan nun'awotwot ya nanongnan hummo' hi tatagu.

¹⁰ Hi Apu Dios an alpuwan di ohok an itanom ta'u ya hiya boy mangipabungah dakol ta waday anon ta'u. Ot undan adina aton bohdi an mangdat i dita'u ta wan dakol di maboddangan ta'u. ¹¹ Ta dakol di idat Apu Dios i da'yu ta wan dakol di iboddangyuh ibbayu. Ta gapu i

diyen atonyu ya dakolday tatagun munhana i Apu Dios. ¹² Te hay pumbalanan diyen idatyuh nadan tatagun Apu Dios ya bokon hay adolda ya abuh di naboddangan te hidiye boy lummuh punhanaan di dakol i Apu Dios. ¹³ Ta hiyay dayawonda an gapuh nan tigondan atonyun mangun'unud hinan tudtudun Kristu an umat hi pamoddanganyuh nadan ibbayu an maligatan. ¹⁴ Ta hiya nan ongal di punnomnomdan da'yu ya idasadasalan da'yu an gapu i diyen abalinanyu an indat Apu Dios. ¹⁵ Ot munhana ta'u i hiya an gapuh nan ma"id ha nipaddunganan indatna i dita'u.

10

Hay Nangita'dogan Paul Hinan A'at Di Tamuna

¹ Wadaday udum an alyonday natulida' anu an muntugun i da'yu hi'on ma"ida' hina mu wahnaa"e anu ya ma"id ha hapit'u. Manu'eh athidiy ato' ya pinhod'un padungon hi Jesu Kristu an ma'ule ya mumpada"ul. ² Ot hay ibaga' ya maphodot onyu ipappaphod di a'atyu ta wan hitun umaliya' ya ma"id ha gumalat hi pangihingala' i da'yu. Te immannung an umaliya' ot waday tulid'un mambal hinan mami-hupihul i da'mi an alyonday hay pangatmi anu ya umat hi pangat di agge kimmulug. ³ Manu te immannung an tatagu ami mu nan pangatmi ya adi umat hi aton di tataguh tun luta an paddungnay mi'gubat. ⁴ Te hay almasmi ya adi umat hinan almas di tataguh tun luta. Te hi Apu Dios di mangdat hi abalinanmi an

mama"ih hinadan humandih panginnilaan di tatagu i Jesu Kristu. ⁵ Ta pa"ihonmin namin di humandih panginnilaan di tataguh nan hapit Apu Dios ta wan mumpada"ulda ta hi Jesu Kristuy un'unudonda. ⁶ Ot madinola' an nipto' nan atonyun mangun'unud i Jesu Kristu mu hanada'en mungngohe ya ahimi titilgon dida.

⁷ Ot hanat bokon hanan niyatandah tun lutay pangitiganyu hi'on kimmulugda. Te onha immannung an kimmulugda i Kristu ot ibilang da'mi damdama an kimmulug i Kristu. ⁸ Te hiyay nangdat hi abalinanmi ta hiya nan adi ami bumain an manugun i da'yu. Te hituwen atonmi ya iphodanyu an adiyu ababhahan. ⁹ Ya hituwen tudo"u ya adi' panattatakut i da'yu. ¹⁰ Te hay alyon di udum ya di'e anu ta muntudo'a' ya nunhiglay pangali' mu indaniyot anu ta waa' hina on ma"i'd ha hunung di hapito'. ¹¹ Pohdo' an innilaon danaen tatagu an nan intudo'min da'yu ya ipa'annungmih umaliyanmihna.

¹² Mu adimi ipaddung di adolmih nadan mangalih maphoddan tatagu. Te dida on inalday maphodda mu hay udum an tatagu. Hidiyen pangatday atigana an ma"i'd ha innilada.

¹³ Da'mi'e ya onha uhuhonmi nadan ina'inatmi ya adimi hulukan te dadiye nadan impatamun Apu Dios i da'mi an umat hi timmanudduwanmi i da'yuh nan hapitna. ¹⁴ Te onha agge da'yu intudduwan ot layah nan ibagabagami. Mu bokon layah nadan imbagami te immannung an intudtudumin da'yu nan inat Jesu Kristu an iphodan ta'u. ¹⁵ Mu bokon nan agge niyukod i

da'mi an tinamuwan di udum di emi ilattuwig. Te ha ahan di pohdonmi ya hay ihamhamadan di pangulugyu ta wan mabalin an ukod ayu ta e ami damdama muntudtudu nadan udum. ¹⁶ Te pinhodmin e itudtudu damdamah udum hi boble nan iphodan ta'un inat Kristu. Te adi ami umeh nadan dedahdiy muntudtudu tuwali ta bokon da'miy mangilattuwig hinan tinamuwanda. ¹⁷ Te hinan nitudo' an hapit Apu Dios ya alyonay, Hanan tagun pinhodnan munlattuwig ya hanat hanan iphodan ta'un inat Kristuy ilattuwigna.

¹⁸ Te bokon nan pangalyan ta'uh maphod ta'uy pangabulutan Apu Dios i dita'u te maphod on hiyay mangalih maphod ta'u.

11

Hay Nambal Paul Hinadan Mangalih Diday Immannung An Apostoles

¹ Hanat anusanyu tun panapit'u te hinuddum tee on ma"i'd ha ono'nong'un humapit. ² Te adi' pohdon an waday udum hi un'unudonyu an bokon hi Kristu. Te nipaddung ayu hinan mangmangngilog an babai an nitbih ohan lala'i an hi Kristu. Ta hiya nan halipodpodo' ta wan ma"i'd ha udum hi mamloh i da'yu. ³ Te iyaguh'uy pangiwalonganyuh pangulugyu i Kristu te innila' an dakolday umalin mamalbali i da'yu ta alinah umat ayu i Eba an nabaliyan. Te hi Eba ya nabaliyan an gapuh aphod di panapit nan ulog

an nunhiglay layahna. ⁴ Te ta'on on inabulutyuh Jesu Kristu ya nan Espiritun Apu Dios hi nitaguwanyu an gapuh nanginnilaanyuh nan inat Jesu Kristu an iphodan ta'u ya nalaka ayu damdaman mihapitan hinadan umalin nat'on di itudtududa. ⁵ Te alyonday diday nahamad an apostoles. Mu hay innila' ya aggeya' nada'da"ul mu dida. ⁶ Manu te immannung peman an aggeya' nala'ing an humapit mu humapita"e ya innila' di al'alyo'. Ot innila' an ta'on on da'yu ya abulutonyu te innilayuy inatmin nuntudtudun da'yu. ⁷ Ya hidin awada' hinah nuntudtuduwa' i da'yuh nan iphodan ta'un inat Kristu ya aggeya' numbagah nadan mahapul'u i da'yu. Manu'eh inat'uhdi ya adi' pohdon an ungalon da'yu. ⁸ Mu undan aggeyu innila an hidin nuntudtuduwa' i da'yu ya aya' e immodo'odoh nadan udum an simba'an te hanadan kimmulug hinadan udum hi bobley nangida'idat hinadan inggattang'uh mahapul'u. Mu bokon diday nunhilbiya' te da'yuhna. ⁹ Ya ta'on on hidin napuhana' ya agge' impatnan numbaga i da'yu te hanadan kimmulug hituh ad Masedonia di nangiyalih nadan mahapul'u ta ma"i'd ha na'ungalanyu. Ya ta'on on ad uwani ya adi' idinol i da'yu nadan mahapul'u. ¹⁰ Ta nanongnan hinaey umipa'amlong i ha"on te innilan Jesu Kristu an adi' goton an mumbagah iboddangyun i Akaya i ha"on. ¹¹ Mu ta adiyu bo alyon di manu'eh adiya' mumbagah iboddangyu ya ma"i'd ha pamhod'un da'yu. Mu innilan Apu Dios an ongal di pamhod'un da'yu.

¹² Manu'eh adiya' mumbagah iboddangyu ya adiya' umat hinadan mangalih apostolesda. Te

onha iyunnud'uh nan pangatda ta mumbagaa' i da'yu ot hidiyey pangigadulandan mangibagan ma'id ha nipahhiwandan da'mi. ¹³ Mu hay immannung ya bokon hi Apu Dios di nannag i dida an e mangitudtuduh a'at Kristu te layah nan alyonday apostoles Jesu Kristu dida. ¹⁴ Mu adi ta'u masda'aw te innila ta'u an athidi tuwaly a'at Satanas an mabalin an mumbalin hi ay ma'ap'aphod an anghel. ¹⁵ Ta hiya nan adi ta'u masda'aw hi'on nadan ba'baalon Satanas ya mabalin bon ipatigoda an maphod di pangatda. Mu hay umudi ya madusada i dadiyen inatda.

Hay Numpaligatan Paul Hinan Tamuna

¹⁶ Ot pidwo' bon ibaga an hanat adi gapu ta hay a'at'uy e' al'alyon ya alyonyuh ma'id ha nomnom'u. Mu ta'on on athidiy punnomnomyu i ha'on mu hanat donglonyu nadan ibagabaga'. ¹⁷ Te innila' an hituwen pangali' ya adi miyunnudan hinan inat nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu. ¹⁸ Mu gapu ta pohpohdonyun dongdonglon nadan udum an munlattuweg ya hiya nan mapilitana' an mangibaga damdamah a'at'u. ¹⁹ Alyonyuh nanomnoman ayu mu tanganu onyu dongdonglon danaen ay ma'id ha nomnomda? ²⁰ Onha immannung an nanomnoman ayu ot adi kumpulnay ibagadan da'yu on inatyu. Te ilaylayahhan da'yu on nun'aladaot nadan gina'uyu ya pihhuyu. Ya undan mabalin hi diday pangitangadanyu an ta'on on ba'bainon da'yu onu tampu'on da'yu. ²¹ Abuluto' nan pami-hulyun ha'on an alyonyuy adiya' umat i dida. Te immannung an bumaina' an mangat hinadan

umat hinan ato'atondan da'yu. Mu gapu ta athinan munlattuwigda ya mabalin damdaman pato' i dida an paddungnay ma"id ha nomnomda ta ilattuwig'u damdamay a'at'u. ²² Te ibagadan Judyuda mu ta'on on ha"on ya ohaa' bon Judyu. Ya alyonday diday holag Abraham ya hi Israel mu ta'on on ha"on ya holaga' bon dida.

²³ Alyonda eh'ah munhilbidan Kristu mu hay immannung ya ha"on di nahamad hi baalna. Aya' te nabongang ituwen pangibaga' hi a'at'u mu immannung an ha"on di ong'ongngal di inatnah nan ipatamun Kristu mu dida. Ta hiya nan numpidakol di nibaluda'. Ya ma"id ha bilang nadan hinoltap'uh nanoplatandan ha"on. Ya numpi'atnay edaot pamatayan i ha"on. ²⁴ Te numpilimay nanoplatandan ha"on hi numpitulumpulut hiyam (39) di huplit. ²⁵ Ya numpitlu boy nahoplata' hinan panoplat di i Roma. Ya wada bo han naminghan an nunhintotopaana'. Ya numpitluy napa"ihan nan papol an nilugana'. Ya wada mo ahan han ohay algo ya ohay hilong an nuntaptapla'a' hi uhhun nan liting. ²⁶ Ya dakol di nunligata' hi imma'immaya' hi abobboble. Te inanagwat'uy atatakut an wangwang. Ya hinanappul'uy humod'ap an namalpaligat i ha"on. Ya ta'on on nadan ibba' an Judyu ya nadan bokon Judyu ya nunhiglay nangatdan ha"on. Ya dakol di nunligata' hi gawwan di baybay. Ya pinaligata' hinadan mumpunlayah an mangalih baal Jesus dida. ²⁷ Ya nunhiglay binle' ya numpidakol di natukala'. Ya inanitpol'uy inangang'u ya inuwoh'u ya kumog te oh'ohha han lubang'u. ²⁸ Mu adi ammuna danaeh numpaligata' te dakol di

agge' imbaga. Mu ha ahan di nonomnomo' hi abigabigat ya nadan kimmulug hi abobboble. ²⁹ Te wa'e ha dingngol'uh kimapuy di pangulugna onu nangat hi adi maphod ya nunhiglan minomnomana'.

³⁰ Napilitana' an nangibaga i datuwen a'at'u mu ma'id ha udum hi ibaga' hi a'at'u hi'on bokon datuwen punligligata' ya hay akulang di abalina'. ³¹ Ot hi Apu Dios an hi Aman nan Ap'apu ta'un hi Jesus an madayaw hi inggana ya innilanan bokon layah tudan ibaga'. ³² Ya hidi bo ta'wan numpatulan Aretas hi awahdi' hi ad Damaskus ya nan gobelnador hidi ya impaguwalyanan namin nadan geyt i diyen boble ta waha atondan muntiliw i ha'on. ³³ Mu nadan ibba' ya inittuwa' i han gina'odandan ay kataw ot buyunona' hinan tawan nan binattun dingding ot inayun'un bumtik.

12

Hay Nipatigan Nan Abalanan Kristu I Paul

¹ Adi maphod tun e' pangal'alyan hi a'at'u mu mahapul ta way ato' an mambal hinadan mumpunlayah an mangalih apostoles Kristu dida. Ta ibaga' i da'yu nan impatigon nan Ap'apu ta'u ya nadan impa'innilanan ha'on. ² Te ume mo teeh himpulut opat (14) di tawon di nala'uh hi naniga' i han kimmulug an niyeh ad abunyan. Mu agge' innilah on ningamut hi adolnah linnawana an niyeh ad abunyan onu ammunay linnawana. Hi Apu Dios di nanginnila hi'on nganney na'at. ³ Hidiyen tagu ya agge' nimpe innila hi'on niddum di adolnah linnawana onu

ammunay linnawanan niye. Hi Apu Dios di nanginnila hi'on nganneyn na'at. ⁴ Ya hidin wahdih nan mapmaphod an boble ya waday dingngolnah hapit an ma"id ha taguh pi'ihhapit ya ma"id ha taguh pi'bagga hi'on nganneh diye ya mipagol damdamah tagun e mangal'ali i diye. ⁵ Onha nin hay udum di na'atan nae ot wan e' uhu'uhuhon. Mu adi' atonhidi te ammuna nadan pungkapuya' an e' uhu'uhuhon. ⁶ Onha pinhod'u ot dakol di mabalin hi ilattuwig'u. Ya adiya' ay mabongbongang hi'on ato' hidi te immannung nadan ibaga'. Mu adi' atonhidi te adi' pohdon an hidiyey lummuh pangipabaktuan nadan udum hi amaphod'u yaden hay pinhod'uh mangipa'innilah nan a'at'u ya nan matigodan pangat'u ya nadan itudtudu'.

⁷ Mu hi Apu Dios ya inyabulutna han ligato' ta ma"id ha ato' an mangipabaktuh adol'u an gapu i dadiyen impatipatigonan ha'on. Ta hiya nan inyabulutna i Satanas ta indatna han nunhiglan ligato'. ⁸ Ta numpitluy nangidasala' ituwen ligato' i Apu Dios an dayawon ta'u ta wan aanona ⁹ mu hay nambalna ya alyonay, Umman hay ma'ahhapulmu ya hay boddang'u ta wan mabalin an atom nadan ipa'at'u i he"a an ta'on on munligat'a ta atigana an ha'on di alpuwan di abalinam. Ta hiya nan mun'am'amlonga' an ta'on on munligata' te ituwey punli'naa' hinan abalinan Kristu hitun nitaguwa'. ¹⁰ Ot mun'amlonga' an ta'on on nat'onat'on di punligata' an umat ituwen ligato' ya nan pihul di tagu ya nan ipadildilaha' an gapuh kimmuluga' i Kristu. Te wa'et maligatana' ya ma'udman di

abalina' an idat Kristu.

Hay Punnomnom Paul Hinadan I Kulintu

¹¹ Aya' agge nanomnoman an e manguhu'uhuh hitun a'at'u mu mapilitana' an mangat hitu. Te onha adi ayu nimpe midmidngolan ot da'yuy ukod an mambal hinadan pamihupihuldan ha'on ta adi mahapul an ha'on. Te ta'on hi ma'id ha bilang'un tagu mu aggeya' nada'da"ul mu nadan mangalih diday nahamad an apostoles. ¹² Te hidin awada' hina ya tinigoyun namin nadan ina'inat'u an mangipa'innila hi a'apostoles'u. Te dakol di nakaskasda'aw an na'at i da'yuhna an ta'on on dakol di inanitpol'un ligat. ¹³ Ot ma'id mahan ha alyonyu hi manghan di namoddang'u i da'yu mu hay namoddang'uh nadan kimmulug hi udum hi boble. Te han agge' inat i da'yu ya ammuna nan agge' numbagaan hi pihhu. Ot alyonyu'e on hidiyey nibahhawa' ya hanat pakawanona'.

¹⁴ Nomnomnomo' an mangipitlun umalihna mu hiyah diyen adiya' mumbaga i da'yuh nadan mahapul'u te hay nabalol i ha'on ya da'yu an bokon hanadan pihhuyu. Ot umat hinadan u"unga an aggeda'e ni' kimmilog ya bokon diday mangdat hi mahapul di a'ammodka te nadan a'ammodka mangdat hi mahapul di imbabaleda. ¹⁵ Ot athidin ha'on te immannung an mun'am'amlonga' an ta'on on da'yuy gapunah e a'umahan di pihhu' ya hay e' punligligatan mu ta wan boddangan da'yu. Mu hanat adi gapuh nan umong'ongngalan di pamhod'un da'yuy a'aanan di pamhodyu i ha'on. ¹⁶ Nedahnay udum i

da'yu an manu te abulutonda an agge da'yu pinaligat te aggeya' numbagah pihhu i da'yu hidin awadan ta'uhna. Mu ma'id ha mapto' ya patiyonyu nan alyon di udum an nahalatoma' anu te wadaday hinnag'u an immalin nangalah pihhuyu ot idatdan ha'on. ¹⁷ Ibaga' i da'yu an ma'id attog ha inala' hinan pihhun indatyuh nadan linala'in hinnag'uhna. ¹⁸ Manu te ha'on di nannag i Titus ya nadan nun'ibbana. Mu hidin immaliyandahna ya on waday inaladah pihhuyu? Ma'id te innilayu an numpaddung di punnomnommi ya pangatmi i Titus.

¹⁹ Ma'id ha mapto' ya alyonyu on intudo'mi datuwe ta pangandongmih nan ipabapabahuldan da'mi. Mu innilan Apu Dios an on hay e ihamadan di pangulugyu i Kristu di gapunah puntudo'anmi i da'yun i'iba. ²⁰ Te itakut'u an alinah hay umaliya' hina ya hiya damdaman waday at'attonyun adi maphod. Ya alina boh adiyu pohdon hi pangihingala' i da'yu hi'on waday akhupa' an munhahannu onu munhin'a'amoh onu mun'a'awwit onu munhin'u'ukuh onu munhinpapadngol onu munhintutumbu' onu wadaday mungngohe ta ma'id ha pun'u'unnudanyu te way ohaon ukod hi at'attona. ²¹ Ya immannung an ibabaina' i Apu Dios hi'on umaliya' hina ya wadada i da'yuy agge nangidinong hinadan nagaga'ihon pangat an umat hi munluktap onu mangilo' hi bokona ahawa.

13

Hay Na'udih Intugun Paul Hinadan I Kulintu

¹ Hay pitlunah umaliya' hina ya alina'eh nanongnan wadan da'yuy adi maphod di ato'atona ya nomnomnomonyu din impitudo' Apu Dios an alyonay, Wa'e ha numbahul hinadan ibbayu ya gahin di waha duwa onu tuluh muntistiguh nan numbahulana ya ahi mabalin hi madusa. ² Hidin pidwan di immaliya' hina ya pinadana' tuwalih nadan ibbayun mangmangngat hi adi maphod ya ta'on on da'yun namin an adiyu'e idinong nadan adi maphod an ato'atonyu ya dusaon da'yu. Ot ipanomnom'u bo tee i da'yun namin hi ad uwani an ta'on on ma"ida' hina. ³ Ot gapu ta pohdonyu an waha pangitiganyu hi'on immannung an nadan itudtudu' ya nalpu i Kristu ya ahiyu tigon hitun pundusaa' hinadan mangmangngat hi adi maphod. Ta tigonyu an bokon kittang nan abalinan Kristu te ongal di abalinana. ⁴ Manu te hidin natayanah nan krus ya ay ma"id ahan ha abalinana. Mu hidin timmagu ya nipa'innila an nan abalinana ya umat hi abalinan Apu Dios. Ta hiya nan atbohdi i da'mi an niddum i hiya an da'miy nangiyukodanah mangipanuh hinadan ibahhawanyu an ta"on on dakol di punligatanmi an umat hinadan numpaligatan Kristu.

⁵ Mu hay maphod ya bokon dadiyen ma'ma'at i da'miy tigonyu ta way ohaon nomnomnomona hi'on nihamad di pangulugna i Jesu Kristu onu agge. Te innilayun hi Kristu ya wadan bumod-dang hinadan kimmulug i hiya. Mu ma"id'e tuwaliy pangulugyun hiya ya hidiyey atigana an

agge ayu niddum i hiya. ⁶ Mu madinola' an ta'on on da'yu ya ma'innilaanyu an ibilang da'mih tataguna.

⁷ Mu bokon hay panigan di tatagu an immanung an wadah Kristu an bumoddang i da'mi di nomnomnomonmi te hay nomnomnomonmi ya hay emi pangidasadasalan i da'yu ta wan idinongyun mangat hi adi maphod ta wan minaynayun an hanadan nipto' di atonyu an ta'on on ay ma"i'd ha abalinanmi an mundusa i da'yu. ⁸ Te adimi namaag hi hingal mu ta nan nipto' di atonmi. ⁹ Ta hiya nan mun'am'amlong ami an ta'on on adi mipatigoy abalinanmi an mundusa i da'yu mu ta mihamad di pangulugyu. Te idasadasalan da'yu ta wan mipaphod di pangatyu. ¹⁰ Ot hiya nan pamanguluwo' an ipa'alih tuwen tudo"un da'yu ta hitun umaliya' hina ya ma"i'd ha gumalat hi pangihingala' i da'yu te adi pohdon an pahakitan da'yu. Te hay indat Apu Dios i ha"on ya nan abalina' an bumoddang hi ihamhamadan di pangulugyu an bokon hay eyu abahbahan.

¹¹ Ot hituwe ni' han ibaga' i da'yun i'iba ta ahi nangamung hi pidwana. Ot hanat unudonyun namin nadan intugun'u ta wan mipaphod di pangatyu. Ya maphod boy mun'u'unnudan ayu ta maphod di pi'hayyupanyuh nadan ibbayu. Ta wan mali'nayu an wadah Apu Dios i da'yu an bumoddang i da'yu ya hiya nan alpuwan di pamhod ya linggop.

¹² Ya hanat hinan a'am'amunganyu hinan pundayawanyu i Apu Dios ya munhin'a'apnga ayu ya ipatigoyuy pamhodyuh hinohha.

¹³ An namin tudan ibba ta'un kimmulug hitu ya alyondah nomnomnomon da'yu.

¹⁴ Ot hanat nan homo' nan Ap'apu ta'un hi Jesu Kristu di minaynayun i da'yun namin ta wan li'naonyu nan nahamad an pamhod Apu Dios. Ya atbohadin li'naonyu nan boddang nan Espiritun Apu Dios an wadan da'yu ta maphod di punhahayyupanyu.

Nan Hapit Apu Dios
Ifugao, Amganad: Nan Hapit Apu Dios Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ifugao, Amganad

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

8a82f002-75c6-5d1c-87e7-2ca29bd67aec